

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2016

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2016

Ігнатюк О. В. Деякі процесуальні положення при отриманні ухвали слідчого судді на проведення негласних слідчих (розшукових) дій.....	122
Карбовська Л. О. Ретроспективний аналіз становлення й розвитку державного регулювання системи освіти.....	126
Касьянова С. П. Про неможливі паралелі розвитку інформаційних технологій та держави.....	129
Коваль М. І. Податкова реформа: очікування та реалії 2016 року	132
Козаченко О. І. Порівняльний аналіз правового регулювання забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів.....	135
Лісовський П. М. Ментально-ціннісний капітал у сучасному правовому полі демократичного суспільства: природний тренд мудрості.....	138
Малишко В. М. Правове регулювання брокерської діяльності в Україні.....	140
Масловська О. М. Історичні передумови становлення політичного консенсусу у процесі формування дієздатної моделі культури парламентської діяльності.....	142
Медвідь Ф. М., Чорна М. Ф., Хоменко А. А. Фінансова безпека України в нових геополітичних реаліях	145
Медвідь Ф. М., Моргун Н. С., Корня О. В., Ромашина І. В. Правова культура українського суспільства в контексті побудови правової держави.....	148
Муравйов К. В. Сучасний стан та перспективи розвитку правового регулювання фінансового ринку України	154
Мушкин І. М. К вопросу организации системы управления безопасностью в учебном заведении	157
Найдьонов І. М. Підготовка викладача фахових дисциплін як політико-соціальна проблема	160
Новальська Н. І. Сучасні напрями розвитку теорії організацій	163
Омельчук В. В. Козацька комісія Г. Юркевича у розгляді спорів Києво-Печерської Лаври (1743–1744 рр.)	165
Осинська О. В., Захожай З. В. Національні особливості захисту прав національностей.....	172
Павленко С. О. Духовно-моральні засади протидії корупції.....	175

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧА ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ПОЛІТИКО-СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Формування кваліфікованого, конкурентоспроможного на ринку праці дипломованого спеціаліста завжди була актуальною проблемою держави і суспільства. Фундаментально її вирішує вищий навчальний заклад, як невід'ємний інститут суспільства, орієнтований передусім на становлення духовного вигляду найбільш освічених його членів, здатних не лише розвивати обрані сфери діяльності, але і керувати прогресом самого суспільства. В Україні, в освітньому процесі формування спеціаліста вищої кваліфікації приймають безпосередню участь різноманітні фахівці, педагогічно-менеджери. Це одна з найважливіших сфер соціальної практики держави, її політики в сфері управління, що не лише забезпечує функціонування і розвиток науки, мистецтва, економіки, техніки, виробництва, державних органів, але і визначає майбутнє суспільства, держави.

На відміну від викладачів вищих навчальних закладів педагогічного профілю, які мають професійну вищу педагогічну освіту, викладачі багатьох вищих освітніх організацій іншого профілю (технічних, економічних, транспортних, медичних, сільськогосподарських і тому подібне) не мають спеціальної професійної психолого-педагогічної підготовки, а є фахівцями різних предметних областей,

Необхідно також підкреслити, що аналіз наукових досліджень підготовки дипломованих спеціалістів (Л. А. Аврамчук, О. А. Аксьонова, Л. В. Артемова, І. Д. Бех, С. С. Вітвіцька, М. Б., Головатий М. Б., Євтух, Л. М. Карамушка, Л. В. Кондрашова, В. М. Нагаєв, С. Д. Рєзнік, Т. І. Туркот, М. М. Чепіль, М. М. Фіцула, С. М. Хриков, Г. В. Щокін, ін.), практики викладання спеціальних дисциплін з урахуванням того, що студенти фахових напрямів підготовки вивчали (або зовсім не вивчали) тільки основи психолого-педагогічних дисциплін, свідчать про недостатню педагогічну компетентність випускників-магістрів. Вони не можуть компетентно орієнтуватися в проблемах організації навчання у виші, сучасних інноваційних підходах вітчизняних та зарубіжних науковців як до всього навчально-пізнавального процесу у ВНЗ, так і до окремих його структурних елементів, педагогічної техніки викладача, умінь та навичок індивідуально-педагогічного спілкування зі студентами, організації та методики діагностики їх навчально-пізнавальної діяльності тощо. Законодавчими і нормативними документами [1, ст. 16; 2; 3] все назване передбачено відповідними критеріями освітньо-кваліфікаційного рівня освіти магістра.

У той же час, дослідження працевлаштування випускників сучасних вишів свідчать, що до сорока відсотків з них не можуть отримати роботу за фахом. В деяких джерелах ця цифра більше. Стає питання: чому? Відповіді у науковців неадекватні. Але абсолютна більшість, з них, признають головне — некомпетентність спеціалістів після отримання диплому.

У цьому сенсі, на нашу думку, значна увага повинна бути привернута до психолого-педагогічної компетенції викладача навчального закладу, його умінь управляти навчально-пізнавальною діяльністю суб'єктів учіння. А це проблеми педагогічного

менеджменту, які можна розглядати в широкому соціальному розумінні слова, і в конкретно функціональному.

Так, першу групу проблем можна віднести до управління на макрорівні [4]. Виходячи з її сутності, змісту, ми вважаємо, що поки не буде адаптований новий Закон “Про вищу освіту”, вона буде найгострішою. Це підтверджують і останні нормативно-рекомендаційні документи КМУ і МОН України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 “Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти” і Лист Міністерства освіти і науки України від 13.03.2015 № 1/9–126.

Друга група проблем, яка тісно пов’язана з першою, і, не менш важлива. Вона діє у напрямку функціонування цілісного педагогічного процесу, і завжди знаходилася на першому плані. Це як відомо, управління навчальним процесом у закладі освіти, в недалекому минулому — школознавство, або внутрішнє управління, а сьогодні все більше визначається як педагогічний менеджмент.

Актуальність названих проблем, їх специфіка визначили цільові компоненти нашого дослідження [5]. Метою їх є — теоретична і методична підготовка магістрів-фахівців не тільки як висококваліфікованих спеціалістів, але і їх готовність до самостійної викладацької діяльності у ВНЗ. Основними завданнями: діагностичне дослідження якості психолого-педагогічних знань, умінь та навичок майбутнього магістра, у відповідності з законодавчими та нормативними документами. Це — їх знання, і відповідні уміння та навички: нормативних основ освітянського процесу у вищій школі; принципів та систем практики організації викладання у вищій школі; змісту культури праці викладача, організаційної технології викладання; теоретичних основ методики викладання; способів, прийомів та форм організації навчального процесу у класичному, традиційному форматі навчальної діяльності — лекції, семінари, заліки і екзамени, а також в сучасному інноваційному форматі — з використанням нових навчальних технологій; організацією проведення науково-дослідної роботи студентів, педагогічної практики; охороною праці та безпекою життєдіяльності в процесі здобуття освіти.

Дослідження багатограних методик викладання спеціальних дисциплін говорять про те, що методика їх викладання вищій школі, управління даним процесом — є складною науково-практичною системною діяльністю викладача. Вона ґрунтується на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності студентів і постійно вдосконалюється під впливом змін економічних та соціальних процесів в Україні. Вона дозволяє не тільки поглибити та інтенсифікувати процес пізнання студентами явищ навколишньої дійсності, а й наповнити процес гуманістичним, інтерактивним змістом. Підготовка такого не тільки магістра, але і можливого викладача спеціальних дисциплін — проблема політична, соціальна і психолого-педагогічна.

Принциповою особливістю названих проблем є також те, що при навчанні в магістратурі майбутніх спеціалістів: по-перше, враховуються психолого-педагогічні теоретичні знання отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни “Основи психології і педагогіки”, їх само актуалізація з урахуванням методики викладання; по-друге, будова навчально-виховного процесу по модульному принципу передбачає траєкторію навчання через послідовність проміжних етапів, які включають всі види навчальної праці студента і завершенням поточного та підсумкового контролю. Це дозволяє надати навчанню магістрів систематичний характер і зробити навчально-виховний процес більш ритмічним, стимулювати навчально-пізнавальну активність студентів на протязі всього часу засвоєння спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін; третє, зміст освіти магістра повинен орієнтувати

на завдання модернізації навчального процесу у вищій школі, переходу її на дворівневу систему, використанням нових інноваційних освітніх технологій.

Психолого-педагогічний навчальний матеріал магістратури має бути підготовлений таким чином, щоб майбутній викладач, виходячи з психологічно-інтелектуальної підготовки навчальної групи, запитів студентів, мав можливість знайти свій особистий оптимальний варіант організації вивчення тієї, чи іншої навчальної дисципліни.

При яких умовах можна все назване реалізувати при підготовці магістра не тільки фахівця, але і викладача вищої освіти закрити без додаткового фінансування? Аналіз літературних джерел, наші дослідження свідчать, що це можна рішити за умов: по-перше, повернення лицем завідуючих, професорсько-викладацького складу кафедр до психолого-педагогічних дисциплін навчального процесу, особливо в магістратурі. В останніх нормативних документах, щодо вищої освіти, вони були названі більше політико-економічної складової, чим процесу освіти українців, майбутнього розвитку держави і суспільства. Підготувати майбутнього креативного фахівця зможе тільки інтелектуальний, творчо-креативний викладач, якого готує сучасна магістратура. Вимоги МОН України, щодо скорочення навчального часу, навчальних дисциплін при підготовці фахівців другого освітнього рівня підготовки не повинен торкатися психолого-педагогічних дисциплін. Це може призвести не тільки до зниження якості підготовки магістра, але і до поступової деградації суспільства, а це уже політика. Кому вона потрібна? Не підготовлений викладач — готує адекватного спеціаліста. Підготовка самодостатнього магістра, а значить і майбутнього викладача в освітній діяльності сучасного викладача магістратури; по-друге, вдосконалення наукової організації процесу підвищення кваліфікації викладачів магістратури; третє, підвищення ефективності педагогічної практики студентів магістратури; четверте, зобов'язати одну відповідальну кафедру в навчальному закладі не педагогічного спрямування за організацію і проведення практики, а не випускної кафедри; п'яте, бажано підвищити мотиваційний компонент викладацької діяльності, особливо в його матеріалізованому вигляді, хоча це практично не реально. Фінансові труднощі має кожен навчальний заклад. Шосте, підвищення ефективності діяльності шкіл, курсів, клубів передового досвіду викладацької діяльності.

Таким чином, ефективність педагогічного менеджменту сучасних ВНЗ має ряд системних проблем, які можна вирішити за умов підвищення сумісної управлінської діяльності викладачів, суб'єктів освітянської діяльності деканату, і, безпосередньо суб'єктів учіння. Їх інтерактивна сумісна діяльність — залог оптимізації і інтенсифікації навчального процесу, підготовки конкурентної спроможності випускника на ринку праці. Сучасні рекомендації МОН України не повинні сприяти підвищенню якості вищої освіти, а не її занепаду. Політика не повинна змішуватися з педагогікою.

Джерела

1. Закон України "Про вищу освіту" № 1556-VII від 1.07. 2014 р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.
3. Лист МОН України від 13.03.2015 № 1/9–126.
4. Головатий М. Ф. Менеджмент недержавної системи освіти у новітній Україні: концептуальні засади у соціальній політиці // Наукові праці МАУП. — К., 2009. — Вип. 1(20).
5. Найдьонов І. М. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління. — К.: "Центр учбової літератури", 2014. — 730 с.
6. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 365 с.